

FESTES DE SANT ZENON

Patró d'Arenys de Mar

1995

La coberta reproduïx una pintura a l'oli de la part interna de la tapa d'una caixa de mariner d'uns dos-cents vuitanta anys enrera. Les mides de la tapa són 132 x 51 centímetres i les de la caixa 125 x 50 centímetres de superfície per 46 d'alçada. Pertany a la col·lecció d'aquestes caixes del nostre museu local i procedeix de "Can Musiques" del carrer d'En Cantalagrella.

És una ingènua mostra d'un art popular, parió al dels ex-vots. Dins de l'ambient local, acusat per les advocacions de les ermites marineres d'Arenys de Mar -el Calvari i la Pietat, que figuren a prop dels angles superiors de la composició, representa el dinar d'una família en una diada de festa grossa, animada per expansions musicals. Era la Festa Major de sant Zenon? Aneu a saber.

Salutació

Benvolguts arenyencs,

Les Festes de Sant Zenon són per a tots nosaltres un bon motiu per retrobar-nos com a vilatans, més enllà de les diferències culturals, socials o polítiques que inevitablement tenyeixen la vida local al llarg de l'any.

Sant Zenon, amb el seu pom de verol prodigiós, fa que tots plegats aquests dies compartim signes d'identitat i gaudim del sentit de pertinença, del sentiment de comunitat: som gent d'Arenys!

Desitjo que la salut us permeti retrobar-vos amb alegria amb els qui estimeu i que us plaguin els actes que la Comissió de Festes i les entitats culturals i esportives han organitzat per a tots vosaltres.

Tingueu un bon Sant Zenon 1995.

Miquel Rubirola

Miquel Rubirola i Torrent
Alcalde d'Arenys de Mar

PROGRAMA D'ACTES

Fins al 16 de juliol

Exposició fotogràfica **Temps d'ahir**, a la sala d'exposicions de l'antic Hotel Raimond (passeig de Mar, 1)

Organitzat per la Fundació "la Caixa" i l'Ajuntament d'Arenys de Mar.

Dissabte, 1 de juliol

Durant tota la tarda i a la nit,
Festa del Carrer, al carrer d'Avall.

*Organitzat per la Comissió de Festes al carrer d'Avall.
Hi col·labora l'Ajuntament d'Arenys de Mar.*

A les 10 del vespre, a l'Església Parroquial **Concert de Cant Coral**, a càrrec del Cor l'Aixa. Interpretaran el "Rèquiem" de G. Fauré, les "Completes en Honor a Sant Zenon" de J. Pagella i el P. Nicolau de Tolosa, i l'"Himne a Sant Zenon" de X. Maimí i Joan Draper.

*Organitzat pel Cor l'Aixa.
Hi col·labora l'Ajuntament d'Arenys de Mar.*

Diumenge, 2 de juliol

A partir de les 10 del matí i durant tot el dia, a la Riera, **Fira de dibuix i pintura.**

Organitzat pel Grup d'Artistes Arenyencs.

Dijous, 6 de juliol

A les 7 de la tarda, a la sala municipal d'exposicions de la Plaça Lloveras, inauguració de l'exposició fotogràfica **40 anys dels nostres gegants.**

Aquesta exposició restarà oberta fins al dia 23 de juliol.

Organitzat per l'Associació de Geganters d'Arenys de Mar.

Hi col·labora l'Ajuntament d'Arenys de Mar.

Divendres, 7 de juliol

A les 4 de la tarda, **Torneig de tennis-taula "Festa Major'95"** (minis, benjamins, alevins), a l'antic Escorxador.

Organitzat pel Club Tennis-Taula Arenys de Mar.

A un quart de 9 del vespre, **pregó de festes i brindis popular** a la plaça de l'Ajuntament.

El pregoner d'enguany serà un representant dels Geganters d'Arenys de Mar.

Després del pregó, tots els assistents a l'acte podran celebrar l'inici de

la Festa Major amb una copa de cava. Amb aquesta finalitat s'han fet unes copes de vidre commemoratives de Sant Zenon'95.

El preu de la copa serà de 250'- Ptes.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut.

A dos quarts d'11 de la nit, a la plaça de l'Església, **balls d'envelat**, a càrrec de l'ORQUESTRA GRAN CASINO. A la mitja part hi haurà un **concert de dixeland** amb l'ORQUESTRA MAGNÒLIA.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut.

A dos quarts d'11 de la nit, al

Teatre Principal de la S.C. l'Esperança, **representació teatral** a càrrec del GRUP FÈNIX/TEATRE, que interpretarà una versió lliure del "Don Joan" de Molière. Direcció i adaptació de Jordi Pons.

Venda de localitats anticipades, al preu de 1.000'- Ptes, al mateix teatre, de 7 a 9 del vespre, a partir del dia 3 de juliol.

Organitzat pel Teatre Principal de la S.C. l'Esperança.

A les 12 de la nit, al Casino, **rock del Maresme**, amb l'actuació del grup SEVEN O'CLOCK.

A 2/4 de 2 de la matinada, a la Discoteca 1800, **rock del Ma-**

resme, amb l'actuació del grup QÜESTIÓ DE SEGONS.

A les 3 de la matinada, a la Discoteca Don Quijote, **rock del Maresme**, amb l'actuació del grup WINCHESTER 73.

Durant l'actuació l'entrada a les sales serà gratuïta.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut.

Hi col·laboren la S.C.R. Gran Casino, la Discoteca 1800 i la Discoteca Don Quijote.

Dissabte, 8 de juliol

A les 9 del matí, a les instal·lacions del Club Pesca Mar-Sport, **IV Trofeu de la llissa i II Concurs de**

Pesca Juvenil.

Organitzat pel Club de Pesca Mar-Sport.

De les 10 del matí fins a les 8 del vespre, al Pavelló Municipal, **Torneig d'hoquei "Festa Major 1995"**.

Organitzat pel Club Hoquei Arenys de Mar i el Consell Municipal d'Esports.

A les 10 del matí, **Torneig de tennis-taula "Festa Major 1995"**. (Infantil i Juvenil), a l'antic Escorxador.

Organitzat pel Club Tennis-Taula Arenys de Mar.

A les 12 del matí, a la plaça de les Palmeres, **xeringada de colors**. Els participants podran adquirir al preu de 300'- ptes. una samarreta amb el

logotip de "l'Estiu és viu '95".

NOTA: Cal portar samarreta blanca.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut.

A les 12 del matí, a l'Esplai de la Gent Gran, inauguració de l'**exposició de pintures** dels associats.

Organitzat per l'Associació de la Gent Gran "l'Esplai".

A dos quarts d'1 del migdia, a l'Esplai de la Gent Gran, **final del campionat social de billar i repartiment de trofeus**.

Organitzat per l'Associació de la Gent Gran "l'Esplai".

A la 1 del migdia, **repic general de Campanes**.

A les 6 de la tarda, a la piscina municipal, **XI Trofeu Festa Major d'Arenys de Mar**, proves de 50 metres (mini-benjamí) i 100 metres crol (benjamí, aleví, infantil i absolut) per categories masculina i femenina dels grups federats i social-cursets.

Organitzat pel Club Natació Arenys de Mar.

A les 6 de la tarda, **trobada de gegants**. Hi participaran els gegants d'Arenys de Munt, de la Batllòria, de Vallgorguina, de Sant Pol de Mar, de Sant Celoni, de Manresa, del Barri dels Abells de Canet de Mar, de Malgrat de Mar, de Cambrils, de Sant Carles de la Ràpita i de l'Associació d'amics de ge-

gants de Girona, tots ells acompanyats dels gegants d'Arenys de Mar.

Els gegants faran els següents recorreguts:

1r. grup: Gegants d'Arenys de Munt i La Batllòria.

Carrers Barcelona, Doedes, Santa Clara i la Riera fins al Calisay.

2n. grup: Gegants de Vallgorguina i de Sant Pol de Mar.

Carrers Pineda, Pompeu Fabra, Sant Grabiell, Santa Maria i Riera fins al Calisay.

3r. grup: Gegants de Sant Celoni i de Manresa.

Carrers Anna M. Ravell, de la Tor-

re, Revolució, Església i Riera fins al Calisay.

4t. grup: Gegants del Barri dels Abells de Canet de Mar i de Malgrat de Mar.

Pla dels Frares, pujada del "Paraiso", Professor Castelló, Sant Gabriel, Santa Maria i Riera fins al Calisay.

5è. grup: Gegants de Cambrils i Sant Carles de la Ràpita.

Plaça Sa Boada, d'Avall, Tussol, Revolució, Església i Riera fins al Calisay.

6è. grup: Gegants dels amics dels gegants de Girona i els d'Arenys de Mar.

Rial del Bareu, Perera i Riera fins al Calisay.

A les 7 de la tarda, davant del Calisay, **concentració de tots els gegants** per començar el recorregut fins a la plaça de l'Església per fer les darreres ballades conjuntes:

1) La Comissió organitzadora es reserva el dret de modificar els recorreguts per força major.

2) S'agrairà que els veïns dels carrers per on passen els gegants treguin porrons per a poder refrescar les goles dels geganters.

Organitzat per l'Associació de Geganters d'Arenys de Mar i la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut.

Seguidament, concert de música tradicional a càrrec del grup VOX POPULI. Durant l'actuació el SAC AMBULANT ens ensenyarà a ballar **dan-**

ses d'arreu del món.

Organitzat per l'Associació de Geganters d'Arenys de Mar i la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut.

A les 8 del vespre, a la Riera, **6a. Milla Urbana d'Arenys de Mar.**

Organitzat pel Consell Municipal d'Esports i la Penya Apa Anem-hi.

A les 10 de la nit, a l'Església Parroquial, **solemnes completes a llaor de Sant Zenon**, amb l'Homilia que pronunciarà Mn. Narcís Tibau i Ribot, i que acabarà amb el cant de l'Himne de Sant Zenon.

Seguidament, a la Riera, gran traca a càrrec de la pirotècnia IGUAL.

*Acabada la traca, al moll nou, al costat de la Confraria de Pescadors, **ball popular** amb les orquestres FUMA EL BARCO i EBANO.*

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut.

Hi Col·labora la Confraria de Pescadors.

*A tres quarts de 12 de la nit (després de la traca), al Teatre Principal de la S.C. L'Esperança, **representació teatral** a càrrec del grup FÈNIX/TEATRE, que interpretarà una versió lliure del "Don Joan" de Molière. Direcció i adaptació de Jordi Pons.*

Venda de localitats anticipades, al preu de 1.000' Ptes., al mateix teatre, de 7 a 9 del vespre, a partir del dia 3 de juliol.

Organitzat pel Teatre Principal de la S.C. L'Esperança.

Diumenge, 9 de juliol

*A dos quarts de 9 del matí, al moll nou **XXII concurs infantil de pesca Mar-Sport**.*

Organitzat pel Club de Pesca Mar-Sport.

*A les 10 del matí, a l'Ateneu Arenyenc, **torneig d'escacs Festa Major**.*

Organitzat per l'Ateneu Arenyenc.

*A les 10 de matí, **torneig de tennis-taula "Festa Major '95"** (Sèniors), a l'antic Escorxadador.*

Organitzat pel club Tennis-Taula Arenys de Mar.

*A les 11 del matí, a l'Ateneu Arenyenc, **gran partida de billar** entre*

el club de Billar Arbúcies i la Secció de Billar de l'Ateneu Arenyenc.

Organitzat per l'Ateneu Arenyenc.

A les 12 del matí, a la plaça de les Palmeres, **matí d'escuma**.

Nota: Cal dur vestit de bany.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut.

A les 12 del matí, a l'Ateneu Arenyenc, **imposició de les insígnies d'or** als recentment nomenats socis d'honor de l'Ateneu Arenyenc Sr. Agustí Recolons i Oliver i Sr. Joan Graupera i Casanovas.

Organitzat per l'Ateneu Arenyenc.

A dos quarts de 7 de la tarda, a la plaça de l'Església, **concert** a càrrec de l'ORQUESTRA DE BLANES.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut.

A un quart de 8 de la tarda, **ballada de gegants** a la plaça de l'Ajuntament. Seguidament els gegants acompanyaran les autoritats fins a l'Església Parroquial.

A les 8 del vespre, **missa concelebrada en honor de Sant Zenon**. Predicarà l'homilia Mn. Josep Gispert i Molinas, rector de Pineda i Arxipreste del Maresme.

Acabada la missa, a la Riera, davant la plaça de l'Església, l'Ajuntament d'Arenys de Mar convida la població a un **pa amb tomàquet popular**.

Hi col·labora la Penya Apa Anem-hi.

A les 9 del vespre, a la plaça de l'Església, **sardanes** a càrrec de la Cobla BLANES.

Seguidament, a la plaça de l'Església, **espectacle de circ** a càrrec de TORTELL POLTRONA.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut.

A les 11 de la nit, **gran castell de focs**, a càrrec de la pirotècnia

IGUAL. Els millors llocs per a poder gaudir d'aquest espectacle són la primera platja, el passeig Xifré o el passeig de la zona portuària.

*Un cop acabat el castell de focs, al moll nou, al costat de la Confraria de Pescadors, **ball popular** a càrrec de l'ORQUESTRA BLANES.*

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut.

A tres quarts de 12 de la nit (després dels focs), al Teatre Principal de la S.C. l'Esperança, **representació teatral** a càrrec del grup FÈNIX/TEATRE, que interpretarà una versió lliure del "Don Joan" de Molière. Direcció i adaptació de Jordi Pons.

Venda de localitats anticipades, al preu de 1.000' Ptes., al mateix teatre, de 7 a 9 del vespre, a partir del dia 3 de juliol.

Organitzat pel Teatre Principal de la S.C. l'Esperança.

Dilluns, 10 de juliol

*A partir de les 10 del matí, al port, **sortida amb golondrina** per la costa arenyenca. El preu del viatge serà de 100' Ptes.*

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut. Arriba't a Arenys.

*A dos quarts de 6 de la tarda, a l'Espai de la Gent Gran, **ball de rams**.*

Organitzat per l'Associació de la Gent Gran "l'Espai".

*A partir de tres quarts de 6 de la tarda fins a les 11 de la nit, a la plaça de l'Església, **mostra de teatre de titelles**. Hi participaran els grups següents:*

- A 3/4 de 6, LA GALLARDA amb l'espectacle "Baluba"

- A 3/4 de 7, L'ESTENEDOR amb l'espectacle "Roda el món".

- A 3/4 de 8, PA SUCAT amb l'espectacle "Els valents ridículs".

- A 3/4 de 9, NAIP amb l'espectacle "Castells".

- A 3/4 de 10, L'ESTAQUIROT amb l'espectacle "Tsé-Tsé".

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut i Titelles Binixifat.

Hi col·labora U.N.I.M.A. de Catalunya (Unió Internacional de la Marioneta).

A les 11 de la nit, **correfoc** a càrrec dels DIABLES DE LA SAGRERA. La concentració dels diables serà davant del Calisay i el recorregut serà Riera, plaça de l'Església, Bonaire, d'en Riera, D'Avall, Riera i 1a. Platja.

Recomanacions:

1) Qui vulgui participar en el correfoc no ha de portar roba sintètica i cal que dugui el cap cobert (un barret de palla, per exemple).

2) És molt perillós tirar aigua sobre els qui porten la pólvora.

3) Cal que els cotxes s'abstinguin d'aparcar a l'itinerari del correfoc.

4) Tots aquells habitatges i locals que

tinguin vidres que donen als carrers del recorregut és important que els tapin amb cartrons.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut.

Seguidament, a la primera platja, **fi de festa amb música i aigua** a càrrec del grup POCA BROMA.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut.

Dimarts, 11 de juliol

A les 5 de la tarda, a l'Ateneu Arenyenc, **gran ball de Festa Major**.

Organitzat per l'Associació de Veïns "Amics d'Arenys de Mar" - Vocalia de Jubilats.

Divendres, 14 de juliol

*A dos quarts d'11 de la nit, al Teatre Principal de la S.C. l'Esperança, **representació teatral** a càrrec del GRUP FÈNIX/TEATRE, que interpretarà una versió lliure de "Don Joan" de Molière. Direcció i adaptació de Jordi Pons.*

Venda de localitats anticipades, al preu de 1.000'- Ptes, al mateix teatre, de 7 a 9 del vespre, a partir del dia 3 de juliol.

Organitzat pel Teatre Principal de la S.C. l'Esperança.

Dissabte, 15 de juliol

Durant tota la tarda i a la nit,

Festa de Carrer al carrer d'Andreu Guri.

Organitzat per la Comissió de Festes del carrer d'Andreu Guri.

*A les 10 del vespre, a l'Església Parroquial, **concert de música clàssica**, a càrrec de la soprano ROSA MA-TEU.*

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut i l'Escola de Música.

*A les 10 del vespre, a les instal·lacions del Club pesca Mar-Sport, **2a. cantada d'havaneres**, a càrrec del grup MESTRE D'AIXA. Durant el concert se servirà el tradicional cremat.*

Organitzat pel Club Pesca Mar-Sport.

A dos quarts d'11 de la nit, al Teatre Principal de la S.C. l'Esperança, **representació teatral** a càrrec del GRUP FÈNIX/TEATRE, que interpretarà una versió lliure del "Don Joan" de Molière. Direcció i adaptació de Jordi Pons.

Venda de localitats anticipades, al preu de 1.000'- Ptes., al mateix teatre, de 7 a 9 del vespre, a partir del dia 3 de juliol.

Organitzat pel Teatre Principal de la S.C. l'Esperança.

Diumenge, 16 de juliol

A dos quarts de 6 de la tarda, a les palanques del Club Pesca Mar-Sport

i al Moll de Pesca, sortida de la **processó de la Mare de Déu del Carme**.

Organitza pel club Pesca Mar-Sport i la Confraria de Pescadors.

A les 7 de la tarda, al parc de Lourdes, **ball i animació infantil** a càrrec de JAUME MASGRAU.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut.

NOTES:

- 1) Durant les actuacions a la plaça de l'Església, es tancarà l'accés al carrer de l'Església per la Riera.
- 2) Durant les cercaviles dels gegants els carrers estaran tancats a la circulació.
- 3) Durant tota la tarda dels dies 8, 9 i 10 la Riera estarà tancada a la circulació i haurà d'estar lliure de cotxes.
- 4) Durant el correfoc haurà d'estar lliure de cotxes la zona d'aparcament de la 1a. Platja.
- 5) L'Ajuntament d'Arenys de Mar agraeix la col·laboració i l'esforç realitzat a la Bri-

gada Municipal de la Regidoria de Serveis Bàsics, a la Policia Municipal de la Regidoria de Governació, a la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut, als clubs esportius, a les entitats culturals i a tots els vilatants per facilitar-los les tasques.

PASSEU
UNA BONA
FESTA
MAJOR!

SANT ZENON
PATRÓ D'ARENYS DE MAR

L'Església venera 14 sants que tingueren per nom Zenon, nom que, per cert, no era gens estrany a l'antiguitat hel·lenística i, fins i tot, fou propi de filòsofs i emperadors. En el vell calendari hi figuren dos bisbes anomenats Zenon, un de Verona celebrat el 12 d'abril i el 8 de desembre i altre de Majuma el 26 de desembre; altres Zenom són màrtirs, com un de Roma del 14 de febrer; dos d'Alexandria respectivament del 15 del de juliol i el 20 de desembre; dos més de Nicomèdia del 2 de setembre i 22 de desembre; un a Filadèlfia del 23 de juny; el de Melitina del 5 de setembre; un de Palestina del 8 de setembre; altres tres del mateix nom, de localitat imprecisa, del 5 d'abril, del 20 del mateix mes i de 3 de setembre, i un darrer sant Zenon que, juntament amb altres companys màrtirs, és commemorat el 9 de juliol. Per si encara no hi hagués prou Zenons, l'apòcrif *Libre dels feyts d'armes de Cathalunya* n'adjudica un altre a Tarragona amb categoria de bisbe i màrtir.

El sant Zenon venerat a Arenys de Mar és el que l'Església celebra el 9 de juliol. Sobre aquest, el Martirologi Romà, que traduïm, ens diu: "*Natalaci(1) dels màrtirs de Crist Zenon i altres deu mil dos-cents tres, a Roma, en la font que sempre brolla*"(2).

Algunes hagiografies volen donar més detalls i fixen la data del martiri de Zenon i els seus companys a l'any 298 de la nostra era, en temps dels emperadors Dioclecià i Maximià, a la vall de les Aigües Sàlvies, a extramurs de Roma on ja hi havia sofert martiri l'apòstol sant Pau.

Voldríem poder explicar com les relíquies d'aquests sants màrtirs arribaren a ser posseïdes per l'església parroquial d'Arenys de Mar, abans que sant Zenon esdevingués celestial patró de la vila. Però, així ho anirem veient, des de la sortida de les relíquies de Roma, fins al seu ingrés a la nostra església parroquial, ens trobem amb un buit molt difícil d'omplir.

El clergue Juan Domínguez, del lloc de Fuentelsaz de la diòcesi de Sigüenza, estant a Roma, volgué obtenir alguna relíquia de màrtirs de les que guardava la capella del monestir d'*Scala Coeli*, a extramurs de la ciutat, per a portar-la a la seva

1) Hom entenia per "natalici" la data del martiri i la mort, naixement a la vida eterna.

2) Tal volta s'arribaria a aquesta redacció per mala lectura epigràfica de X[risti] M[ilitum], com així es deia dels màrtirs. Si en realitat s'hagués donat aquest cas, caldria reduir raonablement el nombre d'aquests màrtirs a 203.

parròquia. Per això va acudir a la Santa Seu, on el papa Gregori XIII donà el seu consentiment en decret de primer d'octubre de 1583.

El dia 3 de novembre següent es portà a execució el decret pontifici, amb les degudes formalitats. A toc de campana i ciris encesos, el prior de *Scala Coeli*, revestit d'alba i estola, va extreure de la cripta de sota l'altar major, fragments d'ossos de sant Zenon o de companys màrtirs i, segellat l'envoltori, en féu entrega al clergue Domínguez, en presència de testimonis. D'això en va llevar acte públic Joan Valbuena, notari apostòlic de la Cúria Romana. En aquest document hi figura notícia sobre la procedència d'aquells ossos i, amb paraules que ací traduïm al nostre idioma, diu que són *"trets de la cripta o santuari, capella o oratori situat sota l'altar major i tancat amb reixat de ferro, on hi ha molts ossos de cossos de sant, tal com diu la inscripció existent a l'entrada de dita cripta i també relaten les cròniques, o sia que pertanyen a sant Zenon i als seus companys que en nombre de dos mil (sic) dos-cents tres foren martiritzats al lloc conegut per Aigües Sàlvies que sempre brollen, a la mateixa vall on fou decapitat l'apòstol sant Pau... per diferents Summes Pontífexs foren concedides moltes indulgències, tant al monestir com a la*

capella esmentats i, cada any, per costum, se celebra el "natalici" d'aquests sants màrtirs el dia 9 de juliol pel prior i els monjos del monestir, com així també ho fa el poble de Roma."

D'aquest document, l'arxiu de la Comunitat de Preveres de Santa Maria d'Arenys de Mar, fins al 23 de juliol de 1936, en posseïa un exemplar posat en pergamí. Se'n conserven però dues còpies, l'una treta a mitjanía del segle passat per l'arxipreste mossèn Patllari Rodà, inserida als folis 134 a 137 del volum I de les seves *Notes*, on fa constar la conformitat de la còpia amb el seu original. Una altra còpia es conserva avui també a la rectoria d'Arenys de Mar, escrita en bona lletra sobre paper a mitjanía del segle XVIII; havia estat al convent dels frares Caputxins. La còpia de mossèn Rodà transcriu la integritat del document original en pergamí, fins i tot la legitimació de la signatura del notari apostòlic que hi afegí el Col·legi d'Escrivans de l'Arxiu de la Cort pontifícia, cosa que no recull la còpia procedent dels caputxins.

Una col·lació d'aquestes còpies, mostra que no tenen mútua dependència i que foren tretes separadament d'un mateix original. Totes dues presenten males lectures, fruit de la manca de tècnica paleo-

gràfica dels transcriptors. Rodà arriba a confondre la *Seguntina* o *Siguntina diocesis* (bisbat de Sigüenza), amb una suposada diòcesi de Sagunt que situa a Oriola.

La capella d'*Scala Coeli*, on havia tingut lloc aquella extracció de relíquies, rau a extramurs de la vella Roma, a l'indret avui anomenat *Abbazia delle Tre Fontane* i més simplement per *Tre Fontane*, conegut en l'antiguitat per *Aquae Salviae*. Des de l'any 1140 pertanyia a l'orde del Císter. L'actual capella, a la qual es puja per una ampla escalinata de pedra de quinze graons, es de planta vuitavada, obra de l'arquitecte Giacomo della Porta al darrer quart del segle XVI. Aquesta església conserva la cripta cementirial, a la qual es baixa per dues senzilles escales de pedra no massa còmodes tancades a baix per les portes reixades al·ludides en el document abans esmentat. De les dues escales ara només n'hi ha una de practicable. El 7 de desembre de l'any 1957, de pas per Roma, vaig voler visitar aquella cripta, però com que la reixa estava tancada i, per acabar-ho d'adobar, el recinte era ben fosc, ho vaig haver de deixar per una altra avinentesa, que no s'ha presentat mai més. Gràcies als bons oficis de la M. Maria-Luisa Labarta, religiosa escolàpia resident a Roma(3), que ens ha

Pintura al fresc a la cripta de sant Zenon. (foto: M.L. Labarta)

contestat explicant l'estat actual de la cripta i ens ha enviat unes fotografies, avui podem donar més informació.

Ens diu la M. Labarta: "Al final de l'església, a l'esquerra, hi ha una escala que condueix a la cripta, on es tanca amb un reixat. L'escala de pujada, que en l'actualitat està tancada per manament eclesial, també té reixat".

"La cripta és de planta rectangular, d'uns 13 metres de llarg per 7 d'ample, i té 2 metres d'alçada a la part més baixa, puix que el sostre fa una petita volta. Aquestes mides són aproximades, car no les he pogut prendre amb precisió. Vers a la meitat de la cripta, hi ha dues columnes sense basa, amb fust llis i capitell d'ordre dòric."

"Entrats a la cripta, a l'esquerra hi ha un altar i, davant, més a l'esquerra, en la paret més llarga, una làpida de marbre -apaïsada- d'1 metre de llarg per 60 centímetres d'ample, el text de la qual remeto per separat. La cripta és neta, però molt deslluïda."

"Tot això ho podreu veure en les fotografies. Sento que no hagin sortit gaire bé, puix que tot era molt fosc i la càmera utilitzada molt senzilla."

3) La M. Labarta fou la historiadora i postuladora de la causa de beatificació de l'arenyenca Paula Montalt.

Façana de la capella de Santa Maria d'Scala Coeli. (foto: M.L. Labarta)

Tenint a la vista el conjunt de fotografies rebudes de la nostra distingida col·lega, podem afegir quelcom més: L'altar que hi ha a l'interior de la cripta és a manera d'arca de marbre, amb pilastres cantoneres acanalades rematades per motlures toscanes. A la paret rera l'altar, un emmarcat marmori que vol fer de retaule és una rèplica de la part frontal de l'altar, amb les pilastres laterals aplafonades i, per coronament, té un entaulament arquivat del mateix tipus toscà. La superfície de paret que resta dins d'aquest enquadrament, la presideix, aplacada al mur, una creu llisa de tipus trebolat amb base de les dites de *calvari*. A la dreta de la creu, hi ha fixada, en un rebaix de la paret, una antiga pintura al tremp, d'estil renaixentista, molt malmesa per la humitat, on en primer terme s'endevina sant Zenon vestit de túnica curta de color clar i clàmide vermella subjectada per fíbula a l'espatlla dreta; personatges secundaris, pintats en colors més apagats, representen els seus companys de martiri(4). A l'altre costat de la creu, també hi ha encastada una làpida rectangular verticalment allargada que sembla ser d'inicis del present segle, en la qual en lletres capitals hi ha escrit en italià,

4) Aquesta és la primera representació plàstica que coneixem de sant Zenon. Pertany a la part més antiga de la cripta.

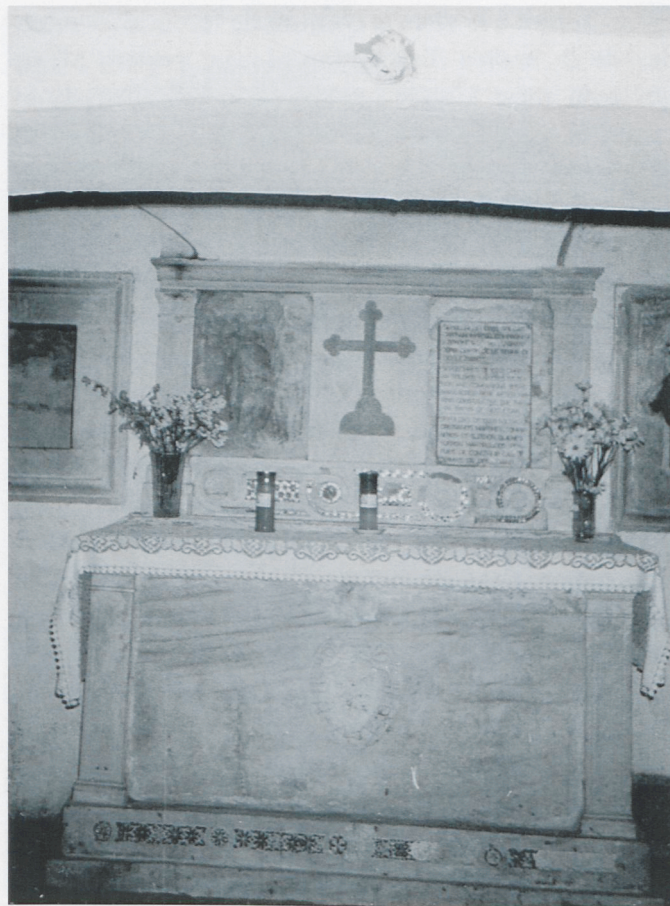
Escalinata de la capella d'Scala Coeli. (foto: M.L. Labarta)

anglès i castellà el què, traduït al nostre idioma, diu així: "Sepulcre de 10203 soldats cristians, companys màrtirs de sant Zenon, que foren matiritzats després de construir les termes de Dioclecià". En el seu estat actual, aquesta mena de rerataula resulta un aprofitament de materials cronològicament disperss.

L'altra làpida esmentada per la M. Labarta, comença amb les paraules següents: "A.M.D.G. - EX ANTIQVA TRADITIONE, HIC REQVIESCVNT CORPORA SS.MM. ZENONIS TRIBVNI ET SOCIORVM MILITVM DECEN MILIVM DUCENTORVM TRIVM(5)" i continua relatant que, l'any 1771, el cardenal Pietro Pamfili, abat comandatari perpetu d'aquell monestir, per haver vist escampades i tingudes de manera poc decorosa les restes dels màrtirs, les aplegà i col·locà decentment.

Per l'estat actual de la cripta, hom pot endevinar un primer temps d'esplendor del culte a les seves relíquies, en ple Renaixement, del qual són mostra la bella pintura, l'arca marmòria i les restes del que havia estat retaule, seguit d'una etapa d'abandonament, a la

5) A major glòria de Déu.- Segons antiga tradició, ací reposen els ossos dels sants màrtirs, el tribú Zenon i els seus companys soldats 10203.

Altar de la cripta de sant Zenon. (foto: M.L. Labarta)

Làpida en tres idiomes sobre l'altar. (foto: M.L. Labarta)

qual hi volgué posar remei el cardenal Pamfili, i, darrerament, una llarga situació de pobresa i de mal gust, amb els aprofitaments que, a manera de pietós bricolatge, es feren de restes de l'antic retaule i on, per acabar-ho d'adobar, es tingué el caprici d'afegir-hi aquella làpida *políglota*.

No sabem com i de quina manera, unes relíquies destinades a la parròquia de Sant Pere de Fuentelsaz (Fuentelsaz del Campo) del bisbat de Sigüenza al regne de Castella, vingueren a parar a la parròquia de Santa Maria d'Arenys de Mar del bisbat de Girona i principat de Catalunya.

Mossèn Patllari Rodà, en les seves *Notas*, ens dóna sobre això el següent relat: "*Fué el caso que el dicho Domínguez, en su regreso a Roma, al pasar por esta parróquia, cayó gravemente enfermo, de cuya enfermedad sanó y, agradecido del hospedaje, asistencia y buen trato que le dieron sus moradores, les hizo la dàdiva del precioso tesoro de las reliquias de san Zenon y sus compañeros mártires.*" A continuació, Rodà cerca una explicació més convincent del fet i afegeix: "*Es muy regular que tan preciosos restos fueran venerados en la primera iglesia de esta parroquia, pues la actual sólo fué concedida licencia para fabricarla en 1583, año en que se concedió la bula (sic) de S. Zenon.*"

De que S. Zenon fuese dado así por el mencionado clérigo no he podido hallar ningún documento que lo acredite, si sólo la constante tradición de los moradores de esta parroquia y algunos manuscritos de este archivo parroquial." Rodà que es preocupa de transcriure documents en aquelles *Notas*, no ho va fer amb cap d'aquests *manuscritos* quan n'era l'hora i és una llàstima, puix que ara no trobem rastre del fet en els nostres fons documentals.

Les indagacions fetes a la parròquia de Fuentelsaz, han donat un resultat negatiu pel que fa a l'existència de relíquies de sant Zenon i que se li hagi donat culte en aquella localitat. Això ens fa creure que el clergue Domínguez no hauria dut al seu poble res del que havia obtingut a *Scala Coeli*. Però encara ens resta l'enigma del què podia haver esdevingut abans de tenir documentada, per primera vegada, la presència d'aquelles santes restes a casa nostra.

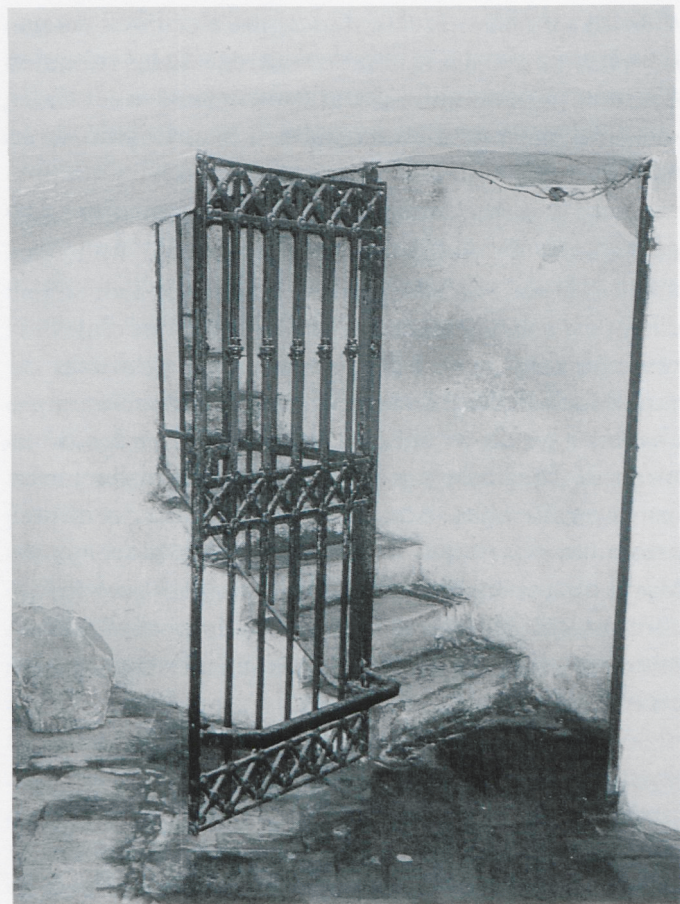
Només sabem, pel vot de vila de l'any 1664, del qual parlarem més endavant, que, "*de molts anys ençà, la nostra església parroquial de Santa Maria d'Arenys, atresora i guarda amb la deguda veneració alguns ossos de sant Zenon i els seus companys*". Però això tampoc posa les coses en clar sobre la motivació

del fet i, altrament, per les paraules *molts anys ençà*, tant en podríem entendre una dotzena com els 80 transcorreguts des de quan les relíquies havien sortit de la cripta d'*Scala Coeli*.

L'any 1584 el mestre Joan de Torres comença les obres de la nova i actual església parroquial d'Arenys de Mar, obres que van continuant pausadament fins que les acaben del tot els seus fills, prop d'una quarantena d'anys després. L'iniciació del temple coincideix amb els temps que hom voldria suposar l'arribada d'aquelles relíquies a Arenys de Mar, però és simptomàtic que en les claus de volta de l'església, entre les seves diverses advocacions, no hi figuri la de sant Zenon.

El silenci documental no es trenca fins a l'any 1663, quan en el llibre de comptes dels obrers laics de la parròquia hi figura la següent partida: *A 11 de novembre, per pagar lo acte de las Relliquias de St. Zenon 15 sous.*

Això, que ens dóna, per primera vegada, una data certa de l'existència de relíquies de sant Zenon o companys a Arenys de Mar, no explica el motiu pel qual es fes una escriptura sobre aquelles relíquies. I cal que confessem la nostra ignorància, després que, en va, hem fet recerques en els llibres notariais

Els reixats d'entrada a la cripta. El de l'esquerra no està en ús des de fa molts anys. (foto: M.L. Labarta)

d'Arenys de Mar. L'acte d'escriptura pública, es podria haver referit a la cessió o entrega de les relíquies a la nostra parròquia, com també a la seva revalidació o tal volta a una compulsua o transcripció de la seva autèntica?

El 3 de juny de l'any 1664, la universitat (municipalitat) de Santa Maria d'Arenys de Mar, per mitjà dels seus jurats i consell, compromentent-se per ells i pels esdevenidors, va decidir que, des d'aleshores endavant, se celebrés cada any la festivitat de sant Zenon el dia 9 de juliol, tal com si fos diumenge, abstenint-se de treballar i fent-se públic, des de la trona de l'església o a peu d'altar, com a les altres festes de precepte. Aquest vot de vila fou decidit en presència del notari Rafael Bonamich d'Arenys de Mar i el trobem registrat en el seu protocol (6). A continuació donem el text de tan important document, traslladant al nostre idioma el seu original escrit en llatí:

Tercer dia del mes de juny de l'any 1664 de la Nativitat del Senyor.

6) No existia notícia d'aquest vot de vila. El vam donar a conèixer en el seu original en l'exposició commemorativa del seu tercer centenari, organitzada per l'Arxiu Històric fidel Fita del 8 al 20 de juliol de 1994. Figura a la secció de Protocols notariais del mateix arxiu, Arenys, IV (R. Bonamich), 10, F.63.

Convocada i congregada la universitat dels singulars habitants de la vila de Santa Maria d'Arenys, constituïts en consell ordinari, dins la Torre de l'esmentada vila, on per afers consemblants i altres s'hi acostumen a convocar i congregar. Amb la llicència i presència de l'honrat Joan Ferrer, regent de la batllia d'aquesta vila en nom de l'hereu o successor de la casa de Tries, batlle natural pel seu Excel·lentíssim Senyor. En la qual convocació i congregació hi foren presents: Els honorables Miquel Borrell, Isidre Pijoan, Jeroni Coll, jurats; Josep Fontanals, droguer; Jaume Lleu, passamaner; Bernat Rosàs, farmacèutic; Francesc Binatges, negociant; Marc Oller, sastre; Pau Torres, mestre de cases; Jaume Lledó, menor de dies mariner; Joan Dorca, corder; Jaume Carcasés, boter; Joan Pau Farrús, sabater; Francesc Coris, negociant; Miquel Lleu, sabater; Baptista Prats, mestre d'aixa; Gabriel Lleu, corder; Maurici Molas, teixidor de lli i Segimon Lleu, mariner, tots ells formant i representant el Consell Ordinari, com a major i més sana part dels homes d'aquest consell.

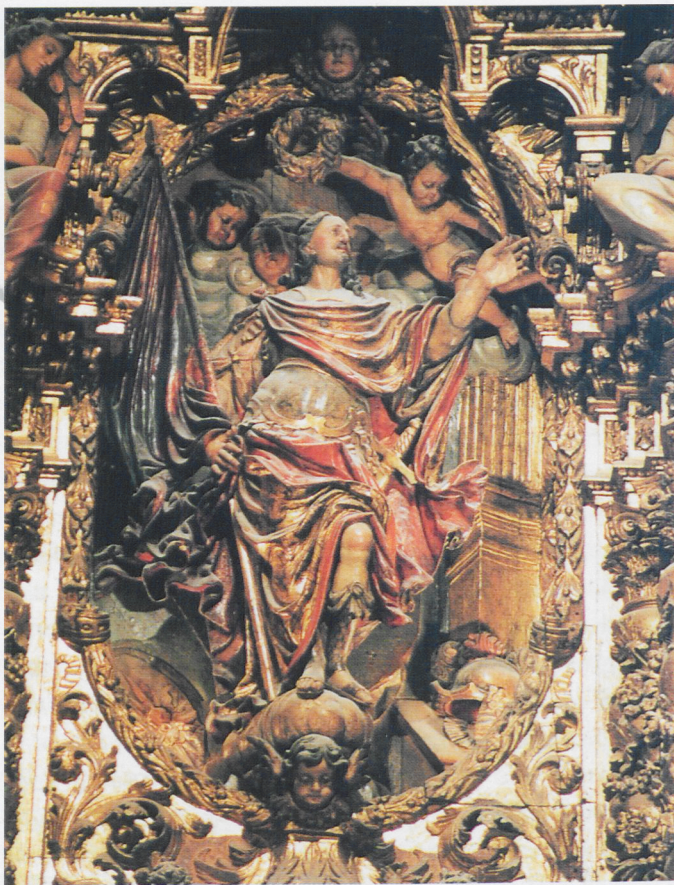
L'esmentat jurat primer, honorable Miquell Borrell, presenta al consell la següent proposta: Com sia que, de molts anys ençà, la nostra església parroquial de Santa Maria d'Arenys atresora i guarda amb la

Reliquiari major de Sant Zenon, construït l'any 1671. Fou objecte de robatori el 23 de juliol del 1936. (clixé del fons Joaquim Castells de l'Arxiu Històric Fidel Fita)

deguda veneració alguns ossos de sant Zenon i els seus companys, la festivitat dels quals celebra aquesta església el dia novè del mes de juliol. I aquestes relíquies serien tingudes amb major culte i més devoció pels habitants d'aquesta parròquia si el dia de la festivitat dels esmentats màrtirs fos comptat entre els que per precepte la religió obliga com en els diumenges, si això resultava plaent al molt il·lustre i reverendíssim senyor bisbe i a aquest Consell.

A la moció feta en tals termes, tots els més amunt esmentats, amb ple acord, unànimes i sense cap discrepant, responen, per ells i pels seus successors, que els plau d'observar perpètuament la festa de l'esmentat sant Zenon el dia novè de juliol de cada any, com en els sants diumenges, i que pel reverend rector o el seu vicari sigui publicada des de la trona o a peu d'altar d'aquesta església, tal com es fa anyalment amb les altres festes de precepte. I prometen abstenir-se del treball quotidià, per tal de colre la diada d'aquell màrtir i els seus companys, i destinaran de llurs bens temporals allò que calgui per al culte divinal. I amb aquesta finalitat, també s'acorda que per part del Consell es demani humilment al reverendíssim bisbe de Girona que vulgui confirmar la present determinació i el vot en la forma acostumada, sota la seva

Imatge de Sant Zenon al retaule major. Esculいた per Pau Costa i pintat i daurat per Erasme i Fèlix Vinyals. (clixé de Jordi Pons)

autoritat i decret i, per tal efecte, presentar-li les súpliques i informacions del cas.

De tot això s'ha fet, etc. I en foren testimonis Joan Bernat Presses sabater i Joan Vinyamates pagès, tots dos de l'esmentada vila d'Arenys.

Les gestions, que els que regien la vila portaren a terme a prop del bisbat, foren immediates, i presentaren una còpia autèntica de la precedent escriptura. Per la seva part el bisbe de Girona tampoc es va entretenir a resoldre el que els arenyencs li demanaven i, ho féu estant de pas a Hostalric, sense esperar al seu retorn a la cúria, el dia 16 del mateix mes de juny(7), per tal que ja es pogués celebrar la festa de sant Zenon aquell any mateix. El decret episcopal, redactat en llatí, traslladat al nostre idioma, diu així:

Nos D. fra Josep Fageda, bisbe de Girona per la gràcia de Déu i Conseller Reial.

Vist el contingut literal de la precedent escriptura pública, atorgada i fermada el dia tres del mes en curs davant de Rafael Donamich i Fàbregues notari

7) El document precedent ens ajudà a localitzar el decret episcopal a l'Arxiu Diocesà de Girona, registre dels anys 1663-1664 (U-260, s/f). L'Arxiu Històric Fidel Fita en féu una edició commemorativa l'any 1964.

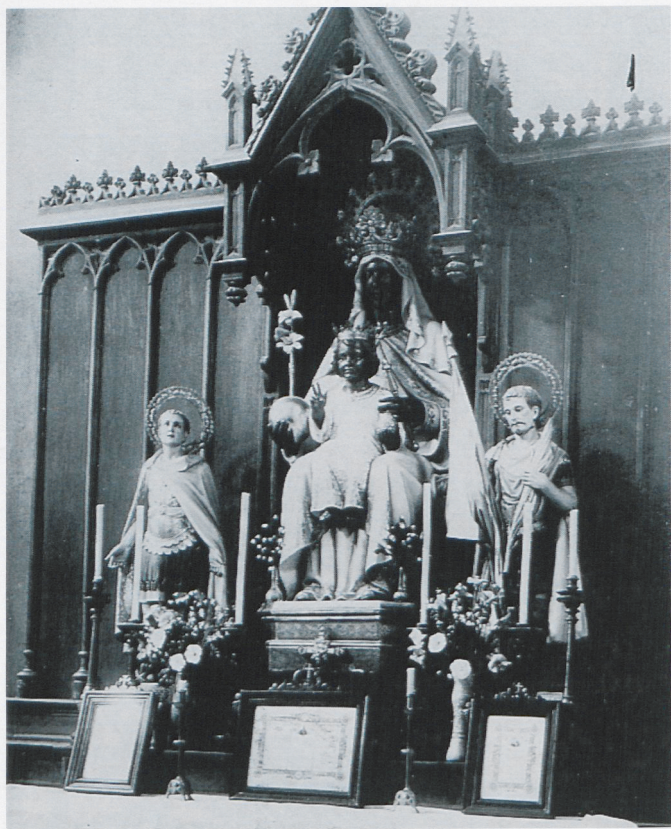
Pintura de sant Zenon a la llar arenyenca de Francesc de P. Calbetó i Roget. (clixé del fons Joaquim Castells de l'Arxiu Històric Fidel Fita)

del terme de Montpalau, on la universitat dels habitants de la vila de Santa Maria d'Arenys de Mar del terme de Montpalau a la nostra diòcesi de Girona, constituïts en consell ordinari, han fer vot i promenteça, per ells i els seus successors, de colre perpetuament, com si fos diumenge, el dia 9 de juliol festivitad de sant Zenon. I havent-nos presentat aquella universitat la pertinent petició sobre això, hi consentim benignament i aprovem i lloem aquella escriptura.

En fe de les quals coses, etc. Dat en la vila d'Hostalrich el dia 16 de mes de juny de l'any 1664 de la Nativitat del Senyor.

Gairebé simultàniament, els arenyencs es prepararen per al gran esdeveniment de la primera festa de sant Zenon i encarreguen un reliquiari d'argent a Jaume Vilarrasa, argenter de Barcelona, per a exhibir part de les relíquies i costà 78 lliures, 3 sous i 6 diners, import pagat el mateix dia 9 de juliol diada del sant de l'any 1664.

Una anotació, posada al peu dels comptes de l'Obreria de l'any 1664, afegeix la següent notícia: *Lo dit any 1664, los dits obrers Miquel Borrell y Pere Lleu y Llissà (h)an fet fer lo Relliquiari de sant Zenon y (h)an (h)aguda llicència per fer festa lo dia de Sant y solemne professó, donada per lo P. fra D. Joseph Fagede*

Altar de la Verge de Montserrat del convent de Frares Caputxins, l'any 1928. A l'esquerra sant Jordi patró de Catalunya i a la dreta sant Zenon que ho és d'Arenys de Mar. (Clixé del fons Joaquim Castells de l'Arxiu Històric Fidel Fita)

bisbe de Gerona, lo qual (h) a concedit a tots los que assistiran a dita professó quaranta dies de perdó. La llicència especial per a celebrar la processó i la concessió de 40 dies d'indulgència als seus assistents, no figuren en el rescripte d'aprovació del vot de vila. És molt probable que el bisbe Fageda ho hagués concedit de paraula -no era aquest el primer cas de quelcom semblant es presentés en altres llocs- o bé que nosaltres no haguem pogut trobar el document. Es féu càrrec de les despeses la universitat (llegeixi's municipalitat) de la vila. Al mig de l'església, es muntà un cadafalc per als músics i cantors i vingué un predicador forà; el vespre abans se celebraren *completas* i el dia 9 al matí *tertia* i missa cantada amb adoració de la relíquia; a la tarda es cantaren vespres i es feu la processó *pels quatre carrers*(8). Els comptes de l'obreria i sobretot els de clavaria de la universitat, són generosos amb notícies del devessall de cera, el que cobren els músics i de cantors vinguts de fora, el predicador i els capellans, el regal de carn que es fa als frares caputxins, el refresc d'acabada la processó, la pólvora de les salves i gales que es dispararen al pas de la relíquia del sant davant les torres de defensa i al

8) S'entenia pels **quatre carrers** els d'Amunt, d'Avall, Ample i Perera.

Imatge processional de Sant Zenon (segle XVIII). Fou destruïda pels terroristes de l'any 1936. (Clixé del fons Joaquim Castells de l'Arxiu Històric Fidel Fita)

Travers(9), despeses que, des d'aleshores, s'anaren repetint any darrera any.

L'any 1642, quan es construeix el basament del futur retaule major de la parròquia s'hi havien fet dues portes laterals de recambró. En l'espai intern del costat de migjorn, l'any 1670, s'hi obren uns armaris buidant la paret de l'absis, un dels quals hom folrà de vellut vermell i, a més de la porta, el tancà un reixat de ferro, aquest tinell fou conegut indistintament per *armari de les relíquies* i *armari de la plata* i en ell, demés de les relíquies de sant Zenon, hi desaven les ofrenes dels fidels en or, argent o pedreria que després eren venudes a l'encant públic a profit de les obres de l'església. Des d'aleshores hi hagué el costum dit dels *anells de sant Zenon*, bagues d'argent guardades a l'armari a prop de la relíquia i que els fidels adquirien per devoció, tal com s'esdevenia amb els anells de sant Joan de Pineda i els de Montserrat.

L'any 1671 fou encarregat a l'argenter de Barcelona Jaume Anglada la confecció d'un gran reliquiari, per exhibir-hi un cúbit gairebé enter d'un avantbraç de sant Zenon o company màrtir. Entre la

9) **El Travers**, part baixa de la Riera entre el carrer d'Avall i el carrer Ample.

Actual imatge processional. Porta el tradicional verol de raïm, ofrena dels nostres comparets. (foto: JMPG)

plata, vidre, mans de l'orfebre, pesador del contrast i transport per mar des d'aquella ciutat, costà 249 lliures, 4 sous i 8 diners(10), demés d'una part del metall entregada pels arenycens a l'argenter. Aquesta peça, que tenia uns 45 centímetres d'altura, es perdé l'estiu de l'any 1936 a mans dels terroristes. Al coronament d'aquest reliquiari, hi havia sengles figures de sant Zenon i de dos companys màrtirs i, és de notar que ací es fa dur a sant Zenon la bandera que serà tradicional en les seves successives representacions. Aquest fou el reliquiari dit major, que era exposat a l'altar el dia de la festivitat de sant Zenon; l'anterior fou el que es donava a besar als fidels a l'ofici i, alguna vegada també era portat a la processó.

Ben aviat la diada de sant Zenon passà a ser la festa més important de la vila i els jurats i el consell determinaren celebrar fira els dies 9 i 10 de juliol de cada any. Per això els calia tenir llicència del senyor jurisdiccional Guillem Ramon de Montcada, marquès d'Aitona, resident a Madrid i, a aquest fi, els jurats arenycens comissionen Josep Pasqual i Lleu perquè faci les gestions oportunes.

10) AHFF, ms. 1040, f.3.

SAN ZENON.

EL MAGNIFICO AYUNTAMIENTO DE LA VILLA DE AREÑS DEL MAR CORREGIMIENTO de Gerona.

Certifica, y dá fé como al presente (à Dios gracias) está libre de peste, y otro mal contagioso, y parte de ella el P. Miguel Cabot, q. lo es el An. de N. S. M. de la Com. y Or. maximo. ras de tripulacion, p. Barcelona.

Por lo qual se despacha la presente firmada, y sellada con el Sello de dicha Villa: Arens del Mar a 20 del mes de Diciembre del año de 1759.

De Acuerdo del Magnifico Ayuntamiento.

M. Anna Pico

Una de les 11 variants de les patents de sanitat arenyenesques del segle XVIII encapçalades per un gravat de sant Zenon (187 x 120 mil·límetres). (Originals de l'Arxiu Històric)

tunes a la capital dels regnes de les Espanyes(11), i l'èxit coronà aquell esforç, puix que el 10 de febrer de 1680, Anna de Silva tudora del marquès d'Aitona aleshores menor d'edat, atorgà que a Arenys de Mar se celebrés mercat els dissabtes de cada setmana *y todos los años feria en los dias nueve y diez de julio*(12).

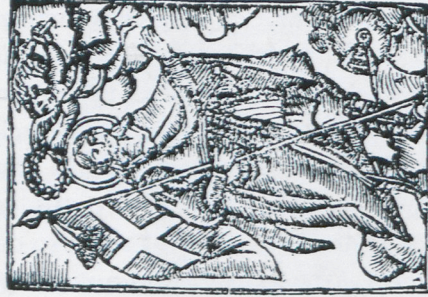
L'any 1706 l'escultor Pau Costa comença la construcció del retaule major de l'església parroquial d'Arenys de Mar, que fineix l'any 1711 i, seguidament, fan el daurat i estofat els pare i fill Erasme i Fèlix Vinyals. Sant Zenon hi ocupa un lloc principal, immediatament després de Déu-Pare i Maria Santíssima, amb preferència sobre sant Josep, els sants pilars de l'Església Pere i Pau i sant Francesc de P., que també havia estat de festa votada quan l'epidèmia del 1651. Ací sant Zenon ve representat com a militar romà, amb cuirassa, càligues i clàmide, cenyint espasa. Al marge de la seva indumentària arcaïtzant, figura amb llarga cabellera, bigoti i *perilla*, com usaven els militars del moment. La imatge amb el braç dret sosté una bandera i aixeca l'esquerre en actitud de protecció. Als seus peus, en una banda hi

11) AHFF, ms. 85 (Clavaria II), f. 61 v.

12) Document original en AHFF, Llig. 13, núm. dorsal 32.

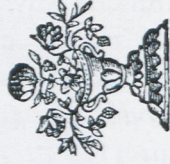
GOZOS

RIOSO MARTYR S.
de la Villa de Areñis de
signe se venera en
qual de

AL GLO-

ZENON , PATRON
Mar ; cuya Reliquia in-
la Iglesia Parro-
dicha Villa.

PUes de gozaros Patron
se gloria Areñis dicho,;
amparados cuydadoso,
invicto Martyr Zenon,
Ignorase el feliz suelo,
dónde la Cuna tubistes,
parque creamos , fuistes
todo venido del Cielo.
Siempre fue vuestro desvelo
desempeñar tal blazon , &c.

Con aliento muy galan
servistis en la Milicia,
logrando vuestra pericia
el cargo de Capitan :
mas mejoraste el afan,
sin trocar la ocupacion , &c.
Por la Fé Santa escogida
peleastes con gran gloria,
pues ganastes la Victoria,
aunque perdistes la vida :
Hazafia fue esclarecida,
digna de tan gran Campeon , &c.
El lugar , que fue Campaña,
en que Pablo halló la muerte,
Theatro fue , en que la suerte
os previno igual hazafia ;
Esta ocurrencia , aunque estraña,
fue à vuestra Fé galardon , &c.

Como Capitan valiente
con exemplos tan sagrados
en todos vuestros Soldados
para el Cielo hicistes genite,
pues todos en continente
emularon vuestra accion , &c.
Areñis su dicha colmada

logró quando le previno
por impulso peregrino
vuestra Reliquia Sagrada ;
pues en ella hypotecada
tiene vuestra intercesion , &c.
Todas las necesidades,
por Vos vemos socorridas,
guardais haciendas , y vidas,
serenais las tempestades :
Dichas , y felicidades
halla en Vos la devocion , &c.
En los partos encontrados,
quando sus riesgos provocan,
las Mujeres , que os invocan,
los ven luego remediados ;
en todos nuestros enfados

Vos sois la consolacion , &c.
Pues todos de corazon
os imploramos piadoso ;
Amparadnos caudadoso,
invicto Martyr Zenon.

✠. *Ora pro nobis B. Zeno.*

✠. *Ut digni efficiamur promissionibus Christi.*

O R A T I O .

PRæsta , quæsumus , omnipotens Deus ; ut intercedente beato Zenone Martyre tuo , & à
cunctis adversitatibus lil eremur in corpore , & à præcis cogitationibus mundenur in mente .
Per Christum Dominum , &c.

Mataró : Por JOAN ABADAL Impressor , y Librero.

ha un casc i en l'altra una rodella, que no responen als mòduls romans. Sobrevola la representació del sant un àngel que amb la mà dreta fa el gest de coronar de flors sant Zenon i en l'altra sosté la palma martirial. L'escultura de Pau Costa, influí en les representacions fetes posteriorment de sant Zenon, especialment en els gravats. Els pintors i dauradors Erasme i Fèlix Vinyals, que tan bé saberen col·laborar en l'obra de Costa, ressalten bellament la intenció de l'escultor en la indumentària del guerrer romà i àdhuc saben distingir entre el color vermell de la clàmide i el porpra de la bandera, el mateix color del penó d'Arenys de Mar i de bona part de poblacions del principat.

Des d'aleshores, tant la documentació municipal com l'eclesiàstica, esmenten sant Zenon com a *Patró de la vila d'Arenys de Mar*. En la *Consueta* parroquial de la Comunitat de Preveres, redactada l'any 1734 per manament del Visitador General del bisbat de Girona, comissionat pel bisbe Baltasar Bastero, s'hi recull repetides vegades que "*a nou de juliol és lo dia de sant Zenon patró de esta vila*".

La nostra església parroquial que, des de l'any 1585, s'havia estat sufragània de la de Sant

Martí d'Arenys d'Amunt i era regida per un Vicari designat pel rector d'aquesta, l'any 1781 fou deslligada dels vincles amb l'església matriu i va tenir rector propi. Aquest primer rector independent de la parròquia d'Arenys de Mar, que fou mossèn Guerau Gelpí, tal com acostuma esdevenir quan hi ha canvis on els nous no troben prou bé el que han fet els predecessors, no resultà una excepció. Fins aleshores, el patrocini de sant Zenon havia estat un fet indiscutible que, per costum, s'anava repetint any darrera any i d'allò ja no hi havia qui cregués necessari cercar papers de 117 anys enrera. Mossèn Gelpí, desconixedor del vot de vila i de la confirmació episcopal d'aquest de l'any 1664, volia eliminar la festa i suprimir la processó i, fins i tot, feu afegir a la *Consueta* de la Comunitat de Preveres "no hi ha obligació de ohir Missa per no ser festa". Tant la Comunitat de Preveres com els regidors de l'Ajuntament, van discrepar del rector i acudiren al bisbat i, davant d'això, el Vicariat General va disposar que tot continués com abans, sense introduir cap innovació.

El patronatge de sant Zenon sobre Arenys de Mar ha subsistit per sempre més, sense cap discussió i el vot que, fa més de tres-cents anys feren els

arenyencs per ells i pels esdevenidors, encara es compleix. Fins no fa massa anys, abans de la reforma litúrgica, quan els rectors, alligant el poble des de la trona, recitaven la *confessió general* o "Jo pecador", no s'oblidaven d'invocar el "gloriós patró i màrtir sant Zenon", tal com calia fer amb el patró de la vila, i les nostres mares ens ensenyaven de resar.

Algú, no prou versat en sagrats cànons, havia volgut retallar el patronatge del nostre sant, rebaixant-lo a la condició de segon patró o menys principal, en base a la preferència que sobre l'església parroquial hi té la seva titular santa Maria, sense parlar ment que una cosa és la titularitat de l'església parroquial i una altra de ben diferent el patronatge sobre una població(13).

13) Aquesta diferenciació ve recollida perfectament en les velles normatives canòniques i àdhuc en el Còdex de Benet XV (cc. 1168 i 1278). En molts llocs el titular de l'església és també el patró del poble, com esdevé a Canet, Arenys d'Amunt i Sant Pol. En altres, però, no és així, com a Girona on la titular de la seu és Santa Maria i el patró de la ciutat sant Narcís; Calella té per titulars santa Maria i sant Nicolau i per patró sant Quirze; Pineda per titular santa Maria i per patró sant Joan; Blanes titular santa Maria i per patrona santa Anna; Mataró sota la titularitat parroquial de santa Maria, té per patrones santes Juliana i Semproniana, Badalona amb santa Maria de titular a la parròquia, té per patró de la ciutat sant Anastasi, etc. etc.

La titularitat la imposa el bisbe en l'erecció o en la consagració d'una església, però el patró l'elegeix el poble que s'acull a la seva protecció com així ho feren els nostres avantpassats.

Un altre dia, si Déu ens continua donant vida i salut, tractarem de com s'ha anat celebrant la festa de Sant Zenon -festa major de la vila- en els seus aspectes religiosos, oficials i populars, així com de les diverses representacions del nostre sant patró en imatges esculpturades, pintura i gravats, himnes i edicions de goigs i, fins i tot, de les diferents composicions musicals en honor seu.

JMPG

AJUNTAMENT D'ARENYS DE MAR

